

GOAL

Futbolun Düşünsel Yanı

Salim Ender

GOAL
Futbolun Düşünsel Yanı
Salim ENDER

Kapak Tasarımı
Salim Ender

Mizanpaj
Fatih KIRMIZIGÖZ

1. Basım, Mart 2026

ISBN
978-625-8638-15-8

Yayınevi
Tenha Yayınları
Alpaslan mah., Besmele sok., no 10,
Nurşen apt., kat 4, daire 10,
Meram/Konya
05386685449
www.kitapincele.net

Baskı
Bulut Dijital Matbaa San. Tic. Ltd. Şti.
Musalla Bağları Mahallesi,
İnciköy Sok., No:1/A Selçuklu/KONYA
Sertifika No:48120

ÖN SÖZ

Bu kitabın hikâyesi aslında bir sohbetle başladı.

Bir gün kızım Zeynep'le çocuk kitapları üzerine konuşuyorduk. “Bir gün biz de bir çocuk kitabı yazabilir miyiz?” diye sorduğunda, önce bunun sadece güzel bir hayal olduğunu düşündüm. Ama o sohbet sırasında küçük fikir kırıntıları yakaladık. Sonra o kırıntıların peşine birlikte düştük. Bir süre sonra fark ettik ki elimizde bir hikâyenin taslağı oluşmaya başlamıştı.

Elbette sadece bir hikâye yazmak istemiyordum. Bu kitabın bir fikri, bir önerisi olmalıydı. Okuyan çocuklara ve sporculara bir şey söylemeliydi. Tam da o sırada hayatımın başka bir parçası devreye girdi: birlikte çalıştığım amatör futbol takımı.

Antrenmanlarda sporcularıma sahada anlatmak istediğim ama bazen kelimelere dökemediğim bazı düşünceler vardı. Oyuna bakış, sabır, emek ve doğru anı görme meselesi... İşte bu kitapta, sahada anlatamadığım o fikirleri edebî bir dilin içine yerleştirmeye çalıştım.

Umarım bu hikâye sadece benim sporcularıma değil, bu kitabı okuyacak tüm spor severlere de ilham verir. Belki bir gün sahaya çıktıklarında oyunu biraz daha farklı görmelerine yardımcı olur.

Bu yolculukta bana ilham veren ve ilk kıvılcımı bulmamı sağlayan kızım **Zeynep'e**, hikâyenin gelişme aşamasında teknik katkılarıyla yanımda olan eşim **Tuğba'ya**, bana her gün yeniden öğrenme fırsatı veren **sporcularıma** ve bu hikâyenin kahramanına ilham veren **oğlum Agah'a** teşekkür ediyorum.

Salim Ender

BÖLÜM I

CAMIN İÇİNDEKİ ZİHİN

Yıl 2090'dı.

Dünyada bilimin ve teknolojinin en ileri olduğu dönemlerden biri yaşanıyordu. Büyük şehirlerden birinde, cam duvarlı, ışıklarla dolu dev bir Beyin Araştırma Merkezi vardı. Merkezin bazı kısımları ziyaretçileri kapatılmıştı. Çünkü merkezin bu girilmez kısmında insan beyninin nasıl çalıştığını anlamaya yönelik çok önemli çalışmalar yapılıyordu.

Koridorlarda yürüyen robot yardımcılar, havada sessizce süzülen ekranlar ve kendi kendine açılan kapılar merkezin ne kadar gelişmiş olduğunu gösteriyordu. İçeri girenler ilk olarak parlaklığı fark ediyordu. Her yer aydınlıktı; duvarlar bile bilgi gösteren ekranlar gibiydi.

Merkezin en özel odasında büyük, yuvarlak bir cam düzenek vardı. Akvaryuma benzeyen bu saydam alanın içinde özel bir koruma sıvısı bulunuyordu. Sıvının ortasında ise bilim insanlarının dikkatle incelediği bir insan beyni modeli yer alıyordu. Bu sıradan bir çalışma değildi.

Bu beyin, yıllar önce futbolu değiştiren bir spor insanının beyin yapısından esinlenerek oluşturulmuştu. O kişi, sahada olacakları önceden hisseder gibi doğru kararlar verirdi. Pasları, koşuları ve hamleleri herkesten önce düşünürdü. İnsanlar onun için, "Futbolu sadece ayaklarıyla değil, zihniyle oynuyor." derdi. Bazıları, "Adeta sahadaki takım arkadaşları ona görünmez iplerle bağlı gibi." Bazı eleştirmenler de "Sahada izlediğimiz şey sanki

daha önce defalarca izlediğimiz bir tiyatro oyunu gibi ve hiçbir rakip buna dur diyemiyor!”

Şimdi bilim insanları şunu anlamaya çalışıyordu: Bir insanın beyni, bu kadar hızlı ve doğru kararları nasıl verebilirdi?

Ekranlarda ışıklı çizgiler hareket ediyor, beyin modelinin hangi bölgesinin ne zaman çalıştığı gösteriliyordu. Araştırmacılar heyecanlıydı. Çünkü amaçları bir süper güç bulmak değil, çocuklara ve sporculara daha iyi düşünmeyi, dikkat etmeyi ve doğru karar vermeyi öğretmenin yolunu keşfetmekti.

Bu merkezde yapılan çalışmalar, futbolu değil, insanların öğrenme şeklini değiştirebilirdi. Ve her şey, bir zamanlar oyunu zekâsıyla değiştirmiş o büyük futbol insanının zihnini anlamaya çalışmakla başlamıştı.

Merkezin o özel odasında her şey sakin görünüyordu. Ekranlar ışıldıyor, bilim insanları notlar alıyor, robot yardımcılar sessizce hareket ediyordu.

Tam o sırada kapı açıldı.

İçeri on yaşlarında bir çocuk girdi. Üzerinde spor akademisinin forması vardı. Adı **Batu**'ydu. Merkeze, genç sporcular için düzenlenen “Beynimiz Nasıl Öğrenir?” gezisiyle gelmişti. Ama diğer çocuklardan farklı olarak o, futbol sahasında verdiği hızlı kararlarla dikkat çekmişti. Bu yüzden öğretmeni onu özellikle buraya getirmişti.

Batu'nun gözleri cam düzeneğe takıldı.

“Bu gerçek bir beyin mi?” diye fısıldadı.

Bu gezide onlara eşlik eden bir bilim insanı gülümsedi. “Hayır. Bu, çok zeki bir futbol insanının beyin yapısından yola çıkarak hazırlanmış bir model. Biz burada beynin nasıl düşündüğünü anlamaya çalışıyoruz.”

“Futbol oynarken mi?” dedi Batu.

“Evet. Mesela bir oyuncu pas vermeden önce neye bakar, neyi fark eder, nasıl karar verir... Bunları çözersek herkes daha iyi düşünebilir.”

Batu ekrana baktı. Işıklar bir yanıp bir sönyordu.

“Ben de bazen top gelmeden önce nereye gideceğini hissederim.” dedi çekinerek.

Bilim insanı eğildi.

“Çünkü beynin çok iyi çalışıyor olabilir. Ama bu sihir değil.”

Bilim insanıyla konuşmaları bittikten sonra Batu'nun gözleri hâlâ etraftaki ışıklı ekranlardaydı. Koridorda yürürlerken yerler yumuşak bir ışıkla parlıyor, duvarlardaki panellerde hareket eden çizgiler beynin nasıl çalıştığını gösteriyordu.

“Burası kocaman bir beyin gibi.” dedi Batu.

Bilim insanı gülümsedi.

“Aslında güzel benzetme. Burada herkes düşünmenin sınırlarını çözmeye çalışıyor.”

Tam o sırada koridorun sonunda yarı açık bir kapı gördüler. İçeriden saha çizgilerine benzeyen mavi ışıklar yansyordu. Duvarın üzerinde yazı vardı:

“Oyun Karar Laboratuvarı”

Batu durdu. “Orası ne?”

Bilim insanı kapıya baktı, sonra Batu’ya. “Orası futbol üzerine çalışan ekibin odası. Gezegenler arası turnuva için oyuncuların karar hızını inceliyorlar.”

Batu’nun gözleri büyüdü. “Girebilir miyiz?”

Bilim insanı bir an düşündü, sonra kapıyı tamamen açtı. “Merak etmek bilimin ilk adımıdır. Gel bakalım.”

Oda diğerlerinden farklıydı. Ortada hologramdan yapılmış bir futbol sahası vardı. Oyuncular ışık figürleri gibi hareket ediyor, top paslaşıyor, koşular yapılıyordu. Kenarlarda duran bilim insanları sahayı durdurup tekrar başlatıyorlardı.

“Dur, geri al... Oyuncu burada neden geç kaldı?” dedi biri.

Başka biri ekrana işaret etti. “Rakibin omuz yönünü fark etmedi. Beyin boşluğu geç algıladı.”

Batu hayranlıkla izledi. “Bunlar gerçek maç mı?”

Bilim insanı fısıldadı: “Simülasyon. Dünya, Ay ve Mars sahalarının verileriyle hazırlanıyor.”

O sırada içlerinden biri Batu’yu fark etti. “Misafirimiz mi var?”

Yanıdaki bilim insanı başını salladı. “Evet. Hızlı karar verme konusunda dikkat çeken bir öğrenci.”

Futbol bilimcilerinden biri Batu'ya yaklaştı. “Maç oynarken ilk neye bakarsın?”

Batu düşünmeden cevap verdi: “Boşluğa... Sonra arkadaşımın koşusuna.”

Bilim insanları birbirine baktı.

“İşte aradığımız şey bu.” dedi biri. “Doğru bakış sırası.”

Hologram sahada görüntü tekrar oynatıldı. Bu kez bir ışık oyuncu tam Batu'nun dediği gibi davrandı. Top doğru yere gitti.

Gol.

Batu hologram sahaya bakarken heyecandan içi kıpır kıpırdı.

“Futbol gerçekten kafayla oynanıyormuş.” diye mırıldandı.

Tam o sırada odanın arka duvarındaki büyük ekran açıldı. Eski bir maç görüntüsü oynadı. Bir oyuncu topu aldı, kafasını kaldırdı, kısa bir an durdu ve kimsenin beklemediği yere pas verdi. Gol oldu.

Batu parmağıyla ekranı gösterdi. “Bu kim?”

Bilim insanı gülümsedi. “Futbolu düşünme şekliyle değiştiren bir spor insanı. Biz burada çalışırken onun oyun anlayışından ilham alıyoruz.”

“Yani o çok güçlü müydü?” diye sordu Batu.

“Güçlüydü,” dedi bilim insanı, “ama kaslarıyla değil. Dikkatiyle. Hep bakar, düşünür ve doğru zamanı yakalardı.”

Batu tekrar sahaya baktı. “Demek böyle yapılıyor...”

Bilim insanı başını salladı. “Elbette. Beyin de kas gibidir. Kullandıkça güçlenir.”

Ekrandaki görüntü yavaşça kaybolurken bilim insanı ekrana doğru hafifçe işaret etti. “İşte bütün bu çalışmaların başlangıcı, oyunu aklıyla oynayan o insandı.”

Batu gülümsedi. Belki bir gün, yıldızların altında oynanan büyük bir maçta, o da doğru yere bakıp doğru kararı verecekti.

Çünkü artık biliyordu:

Futbolda en önemli şey, doğru düşünmeyi öğrenmektir.

Bir ışık belirdi.

Batu'nun etrafındaki oda kaybolmuştu. Yerini yıldızlarla dolu mor bir gökyüzü aldı. Ayaklarının altında metal gibi parlayan bir zemin vardı.

Bir ses duyuldu:

“Beta 03... Görev raporu zamanı.”

Batu gözlerini açtı.

Ama artık Batu gibi görünmüyordu.

Gözleri daha parlaktı. Hareketleri daha düzgündü. Sesler ona farklı geliyordu. Çünkü Batu aslında bir çocuk değildi.

O, uzak bir gezegenden Dünya'ya gönderilmiş bir **öğrenme makinesiydi.**